

XXII	5
------------	---

XXIII

<i>Kijów w słońcu. Cela byłych ludzi. Dzieci w więzieniu. Poezja i filozofia ściennych napisów. Dalsza podróż. Spotkanie z Moskwą</i>	6
---	---

XXIV

<i>Na Łubiance. Winegret i winogrona. Łóżko po generale Andersie. Książki. Rosjanie, Koreańczyk, Polacy. Wspomnienie grozy z dzieciństwa. Mania Dunajewskiego</i>	32
---	----

XXV

<i>O książkach na Łubiance oraz wspomnienia z wczesnej młodości (Rozdział ten jest złożony z fragmentów nagrania, osobnego szkicu znalezioneego w papierach Wata i z opracowanej przez niego części pamiętnika.)</i>	73
--	----

XXVI

<i>Myśli Dunajewskiego o Rosji. Dygnitarz NKWD jako dobry diadia. Dzieje Dunajewskiego, czyli otchłań. Upływ czasu w więzieniu</i>	89
--	----

XXVII

<i>O powadze słów. Biuro studiów na Łubiance. O zadartym nosie intelektualistów i egoizmie rodzinnym. Teoria Einsteina i modlitwa ...</i>	102
---	-----

XXVIII

*Republika Platona. Czas i święty Augustyn. O turach odczytowych
w PRL. Moskiewskie przedwiośnie i muzyka* 119

XXIX

*Bach a przyroda. Histerie Dunajewskiego. Przegląda mnie wysoka
osobistość partyjna. Pisanie w boksie. Choroba Dunajewskiego.
Niemcy w Jugosławii* 133

XXX

*Chudy aparatczyk. Nowa cela. Wiceminister elektryfikacji.
Zawodowiec Intelligence Service. Człowiek z Instytutu Marksa
i Engelsa* 154

XXXI

*Ewakuacja. Znowu z Broniewskim. Czterodniowa podróż wagonem.
Kariera dyrektorów uniwersytetów. Saratow. Stieglow. Erlich.
Pierwsz urlopie* 176

XXXII

*Radosny rumor Rosjan patriotów. O skórze biurokraty. Jasek. Majakowski
jako święty. Gruzja. Niemiec mówiący językiem Lutra. Dłuższy traktat
o psychologii pluskiew* 196

XXXIII

*Mnich heretyk. Żołnierze. Szalony buchalter. Dygresja o erotyce
i życiu osobistym. Ukazuje się diabeł. Nawrócenie. O żydostwie
i chrześcijaństwie. Głód i choroba* 214

XXXIV

*Opowiedzcie w Polsce, jak umierał stary Stieglow. Na sali szpitalnej.
Rozmowy o kłopotliwej śpiewaczce koloraturowej. Drugi prawdziwy
człowiek: Dubin. Wyjście z więzienia* 233

XXXV

<i>Sowieckie dworce. Podróż pociągami. W Dżambule. Alma Ata. Polska w delegaturze. Tajny sublokator w pokoju Wiktora Szklowskiego i biuro scenariuszowe „Mosfilmu”</i>	254
--	-----

XXXVI

<i>Kazachscy arystokraci. Dwór szlachecki w Alma Acie. Szczere rozmowy z rosyjskimi pisarzami. Jak umarła Marina Cwietajewa. O Zoszczence. Połączenie się z rodziną</i>	275
---	-----

XXXVII

<i>O Izaaku Bablu. O inteligencji polskiej. Podróż do Mołotowabadu i ucieczka. Zdjęcie kałesonów. Powrót do Alma Aty przez Kokandę i Taszkient. Polacy jako bogacze</i>	295
---	-----

XXXVIII

<i>O wojnie żydowskiej. Bogactwa za firankami. Grecja w środku Azji. Drohojowski. Aresztowania i przesłuchania. Myśliwi. Paustowski o Stalinie</i>	314
--	-----

XXXIX

<i>We dwójkę z Weselym. Śmierć Sznajdera i upadek Zoszczenki. O elegancji i Tomaszu à Kempis w środku Azji. Wyjazd do Ili. Wśród Żydów polskich. Początek epopei</i>	336
--	-----

APPENDIX	357
----------	-----

PRZYPISY	385
----------	-----

<i>Aleksander Wat – życie i twórczość. Kalendarium</i>	403
--	-----

MÓJ WAT

<i>Małgorzata Czermińska, Świadek także mojego wieku</i>	421
<i>Jerzy Jarzębski, „Mój wiek”: przygody idei i ciała</i>	427

Andrzej Paczkowski, „...diabeł mojej choroby”	431
Adam Zagajewski, <i>O „Moim wieku”</i>	436
Mirosław Chojecki, <i>„Mój wiek” Aleksandra Wata i opozycja demokratyczna</i>	439
Adam Szostkiewicz, <i>Mój Wat</i>	443
Bogusław Sonik, <i>Przepustka do wiedzy zakazanej</i>	447
Aleksander Fiut, <i>Egzorcyzmy Aleksandra Wata</i>	453
Adam Dziadek, <i>XX wiek jako doświadczenie somatyczne</i>	460
Stanisław Obirek, <i>Aleksandra Wata walka o Boga</i>	472
Krzysztof Rutkowski, <i>Era ognia</i>	480
Grzegorz Przebinda, <i>Czytając Wata – wspomnienia rusycysty</i>	487
Paweł Śpiewak, <i>Dusza obolała</i>	498
Andrzej Kurz, <i>Opinie człowieka osobnego</i>	501
Jan Zieliński, <i>Wat – Giedroyc. Chronologia pewnej kontrowersji</i>	511
Rafał Habielski, <i>O czytaniu „Mojego wieku”</i>	547
Indeks osób	563
Nota edytorska	631

Sposób postrzegania *Mojego wieku* określa tendencja kwalifikowania tego tekstu jako dzieła literackiego. Wedle nieodosobnionych opinii, którym zresztą trudno zaprzeczać, Wat był przede wszystkim poetą. Był nim zawsze, nie tylko wówczas, gdy pisał, czego nie robił często... *Mój wiek* może być zatem traktowany jako narracja literacka; został powołany do życia przez poetę, a tym samym przynależy do literatury pięknej. Wobec takiego stawiania sprawy usprawiedliwiony jest sceptycyzm w imię prawa do porządkowania pola rozważań. Czy to, co mówi pisarz bądź poeta, musi być literackie z tego powodu, że jest on tym, kim jest, czy aby o charakterze dzieła nie decyduje przede wszystkim forma i charakter wypowiedzi?

Rafał Habielski

Dla mnie książka Wata jest świadectwem o człowieku XX wieku dla czytelników XXI i XXII wieku, jakiego nie ma w żadnym innym języku.